

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 26 maj 1908, kl. 9 f. m.

Särskilda utskottets n:o 1 memorial n:o 8, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtanden n:ris 1 och 2 med anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition, n:o 88, med förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning m. m., dels Kungl. Maj:ts proposition n:o 84 med förslag till ecklesiastik boställsordning, dels väckta motioner i ämnena.

Genom Kungl. Maj:ts proposition n:o 88 hafva till Riksdagens pröfning framlagts *dels* förslag till lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför, till lag om reglering af prästerskapets aflöning, till lag om emeritilöner för präster, samt till lag om kyrkofond, *dels* grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar.

Med anledning af berörda proposition och i ämnet inom Riksdagen väckta motioner har utskottet i utlåtande n:o 1 hemställt, att Riksdagen

1:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet i utlåtandet under B), C) och E) upptagna lagförslag, måtte, med bifall till herr *K. J. Ekman*s motion n:o 54 och herr *O. W. Redelius'* motion n:o 295, för sin del antaga det i utlåtandet under A) upptagna förslag till lag angående tillämpning i vissa fall af prästerskapets privilegier;

2:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet i utlåtandet under A), C) och E) upptagna lagförslag, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför icke

kunnat oförändradt bifallas — i anledning af såväl Kungl. Maj:ts omförmälda förslag som herr *J. A. Jonssons* i Hökhult motion n:o 270, herr *P. Nilssons* i Bonarp motion n:o 272 och herr *J. Bengtssons* i Bjärnalt motion n:o 275 — för sin del antaga det i utlåtandet under B) upptagna förslag till lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tiende samt om ersättning därför;

3:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet i utlåtandet under A), B) och E) upptagna lagförslag, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning icke kunnat oförändradt bifallas — i anledning af såväl Kungl. Maj:ts omförmälda förslag som herr *A. Henricsons* motion n:o 292 samt med bifall till herr *O. W. Redelius'* motion n:o 284, men med afslag å herr *G. Ros'* motion n:o 57, herr *J. Bengtssons* i Bjärnalt motion n:o 277, herr *J. Byströms* motion n:o 283, herr *D. Perssons* i Tällberg motion n:o 288, herr *J. Johanssons* i Kälkebo motion n:o 289, herr *J. A. Jonssons* i Hökhult m. fl. motion n:o 291, i hvad den afser nu förevarande ämne, herr *G. Kronlunds* motion n:o 303, herr *C. G. Sædén*s motioner nr:is 306 och 313, den sistnämnda i hvad den afser nu förevarande ämne, och herrar *O. A. Bergs* i Staby och *P. Pehrssons* i Österby motion n:o 316 — för sin del antaga det i utlåtandet under C) upptagna förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning;

4:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet i utlåtandet under A), B), C) och E) upptagna lagförslag, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om emeritilöner för präster icke kunnat oförändradt bifallas — i anledning af såväl Kungl. Maj:ts omförmälda förslag som herr *C. G. Sædén*s motion n:o 314 samt med bifall till herr *S. O. Nylanders* motion n:o 290 — för sin del antaga det i utlåtandet under D) upptagna förslag till lag om emeritilöner för präster;

5:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet i utlåtandet under A), B), C) och F) upptagna lagförslag och förslag till grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar, måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag om kyrkofond icke kunnat oförändradt bifallas — i anledning af Kungl. Maj:ts omförmälda förslag samt med afslag å herr *H. Sandén*s m. fl. motion n:o 311 — för sin del antaga det i utlåtandet under E) upptagna förslag till lag om kyrkofond; samt

6:o) under förutsättning att Riksdagen för sin del antog de af utskottet i utlåtandet under A), B), C) och E) upptagna lagförslag, måtte, med förklarande att det af Kungl. Maj:t framlagda förslag till grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar icke kunnat oförändradt bifallas, — i anledning af Kungl. Maj:ts omförmälda förslag — för

sin del antaga det i utlåtandet under F) upptagna förslag till grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastika boställsskogar.

Enligt utskottets förslag skulle 7 § och 16 § 1 mom. i det i punkten 3:o) omförmälda förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning erhålla följande lydelse:

»7 §.

Förslå i 6 § omförmälda tillgångar icke till den aflöning, som anses böra tillkomma en hvar af pastoratets präster, skola, i den mån sådant till bristens betäckande erfordras, församlingsafgifter utgöras, likväl icke till sammanlagdt högre belopp, än som erhålles under antagande, att för hvarje person af pastoratets hela folkmängd enligt senast upprättade mantalslängd utginge tio öre och därutöfver fem öre för hvarje helt eller påbörjad tiotal kronor af hela inkomstbeloppet inom pastoratet; skolande inkomsten beräknas för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för hvarje fulla ett hundra kronor af taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd samt i fråga om inkomst af kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för hvilket bevillning till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas.

Nämnden skall beräkna, hvad, med iakttagande af dessa bestämmelser, bör såsom församlingsafgifter utgöras; dock att vid beräkningen skola uteslutas prästerskapet jämte tillhörande husfolk äfvensom prästerskapets boställen och löneinkomster.

16 §.

1. I det vid löne regleringen såsom församlingsafgifter fastställda bidrag till prästerskapets aflöning skola alla de, hvilka inom församlingen erlægga kommunalutskylder, deltaga efter de för sådana utskylders utgörande i allmänhet stadgade grunder; och skall detta bidrag årligen utdebiteras.

Från utgörande af församlingsafgifter frikallas endast prästerskapet för löneinkomster äfvensom prästerskapets boställen, ehvad dessa af löntagare bebos och brukas eller äro afsedda endast att lämna bidrag till prästerskapets aflöning.

Angående den lindring i skattskyldigheten till svenska kyrkans prästerskap, som tillkommer vissa främmande trosbekännare, är särskildt stadgadt.»

I afgifven reservation hafva herrar Söderbergh, Henricson, Ström, Nils-

son i Skärhus och Byström hemställt, att i andra stycket af 7 § orden »dock att — — — prästerskapets boställen och löneinkomster» skulle utgå, samt att andra stycket i 16 § 1 mom. »Från utgörande — — — prästerskapets aflöning» skulle uteslutas.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hafva kamrarna — efter att till en början hafva beslutit, dels att de författningsförslag, som komme att af hvardera kammaren godkännas, antoges under förutsättning att kamrarna fattade sammanstående beslut rörande de i hvarje punkt af utskottets hemställen omförmälda förslagen, dels ock att, för den händelse ett eller flera af lagförslagen komme att i vissa delar återremitteras, utskottet skulle äga öppen rätt att vid ärendets förnyade behandling med afseende på de delar, som blifvit med eller utan ändring godkända, föreslå sådana jämkningar, som af ifrågavarande ändringar i återförvisade delar kunde föranledas — så till vida stannat i skiljaktiga beslut, att Första Kammaren i hvarje punkt godkänt det af utskottet där framställda författningsförslag och bifallit utskottets hemställen, hvaremot Andra Kammaren dels beträffande punkten 1:o) afslagit utskottets hemställen och de i ämnet väckta motionerna, dels i fråga om punkten 2:o) antagit lagförslaget, under förutsättning att Riksdagen för sin del i hufvudsak godkände de af utskottet under C) och E) upptagna lagförslagen, dels angående punkten 3:o) ej mindre beslutit, att kammarens godkännande af lagförslaget med eller utan ändring skulle meddelas, under förutsättning att Riksdagen för sin del i hufvudsak antog de af utskottet under B) och E) upptagna lagförslagen, än äfven godkänt det i punkten förekommande lagförslaget med de ändringar, att, beträffande 7 §, den af herr Söderbergh m. fl. afgifna reservationen bifölls och att, vidkommande 16 §, andra stycket i första momentet skulle utgå, dels i fråga om punkten 4:o) antagit lagförslaget, under förutsättning, att Riksdagen för sin del i hufvudsak godkände de af utskottet under B), C) och E) upptagna lagförslagen, dels beträffande punkten 5:o) antagit lagförslaget, under förutsättning, att Riksdagen för sin del i hufvudsak godkände de af utskottet under B), C) och F) upptagna författningsförslagen, dels ock vidkommande punkten 6:o) antagit författningsförslaget, under förutsättning, att Riksdagen för sin del i hufvudsak godkände de af utskottet under B), C) och E) upptagna lagförslagen.

Skiljaktigheten mellan kamrarnas beslut består alltså däri, att Första Kammaren godkänt, men Andra Kammaren afslagit det i utskottets utlåtande under A) upptagna förslaget till lag angående tillämpning i vissa fall af prästerskapets privilegier; att Första Kammaren godkänt de under

B), C), D), E) och F) upptagna förslagen, under förutsättning, bland andra, att det under A) upptagna lagförslaget blefve af Riksdagen antaget, hvar emot Andra Kammaren icke upptagit samma förutsättning; samt att Första Kammaren antagit 7 § och 16 § 1 mom. af lagen om reglering af prästerskapets aflöning med deras lydelse enligt utskottets förslag, men Andra Kammaren med deras lydelse enligt den af herr Söderbergh m. fl. afgifna reservationen.

Vidare har Kungl. Maj:t genom proposition n:o 84 föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till ecklesiastik boställsordning.

I utlåtande n:o 2 i anledning af berörda proposition har utskottet hemställt, att Riksdagen — under förutsättning att Riksdagen för sin del antog det af utskottet i utlåtandet n:o 1 tillstyrkta förslaget till lag om reglering af prästerskapets aflöning — med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till ecklesiastik boställsordning icke kunnat oförändradt antagas, ville för sin del antaga ett af utskottet omarbetadt förslag till sådan boställsordning.

Uti berörda förslag hade 3, 7, 13 och 36 §§, 51 § 1 mom., 57 § 1 mom., 65 § 1 mom. och 73 § 2 mom. följande lydelse:

3 §.

Å bostadsboställen, förenade med jordbruk, på landet och i stad skola, där ej synerätt enligt 5 § medgifver undantag, finnas följande laga hus: 1) sätesbyggning, 2) visthus, 3) hushållskällare, 4) brygghus, 5) vedbod, 6) hemlighus, 7) drängstuga, 8) vagnshus, 9) spannmålsbod, 10) redskaps-hus, 11) stall, 12) fähus, 13) fårhus eller, å mindre boställen, i fähuset anbringad särskild fårkätte, 14) svinhus och 15) en eller flera lador samt loge eller logar efter behovet, hvarjämte af synerätt må, där sådant pröfvas nödigt, å dessa boställen såsom laga hus ytterligare föreskrifvas: källare för rotfrukter samt en brunn för hushållet och en för ladugården eller i stället för brunn vattenledning.

7 §.

Sätesbyggning jämte hushållskällare, om sådan anordnas under sätesbyggningen, uppföres, där läget så medgifver, på lämpligt afstånd från annan åbyggnad. Öfriga laga hus, som för hvart boställe föreskrifvas, skola sammanbyggas, i den mån sådant pröfvas lämpligt. I allmänhet bör dock

undvikas sådant sammanförande af hus, att därigenom sammanblandning af pastoratets och annans nybyggnads- och underhållsskyldighet uppstår.

Alla hus skola läggas och inrättas så, att eldfara, så vidt möjligt, undvikas samt brandförsäkring af desamma ej förhindras eller fördrygas.

13 §.

Å bostadsboställen af andra och tredje klasserna äfvensom med sådant boställe i sambruk förenadt löningsboställe skola alla laga hus nybyggas och underhållas af pastoratet.

36 §.

1. Med afträädande af de löningsboställen, som skola vara i författningens ordning utarrenderade, förhållas efter allmän lag.

2. Alla andra boställen afträädas såsom hittills den 1 maj; dock att tillträedaren äger att den 14 mars öfvertaga brukningen af boställets jord och få åt sig upplåten hälften i husen, med undantag af sätesbyggning, visthus, hushållskällare och brygghus.

51 § 1 mom.

1. Kronobetjänt och nämndeman erhålla för ekonomiska besiktningar reseersättning och dagtraktamente enligt hvad i gällande resereglemente bestämmes. Magistratsperson och konsistorieombud njuta reseersättning och dagtraktamente lika som kronofogde och de magistratsperson biträdande sakkunnige män lika som nämndemän.

57 § 1 mom.

1. Då syn är begärd, skall domaren eller rätten ej mindre utsätta tid för densamma och därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande med begäran vid af- och tillträedessyn, att, om till bostället hör skog, för hvilken hushållningsplan är fastställd, samt andel i skogens afkastning utöfver husbehovet är boställshafvaren tillerkänd, skogstjänsteman måtte förordnas att vid synen biträda, än äfven om tiden därför, minst två månader förut, underrätta domkapitlet, hvilket förordnar vederbörande kontraktsprost eller annat ombud att å dess vägnar vid synen bevaka boställets rätt och bästa. Inom lika tid åligger domaren eller rätten att, när församlings rätt ifrågakommer, hos vederbörande kyrkostämмоordförande på-

kalla kyrkostämorna för utväljande af ombud till bevakande af församlingens talan. Om mottagandet af underrättelse, hvarom nu är sagdt, skall bevis genast af vederbörande öfversändas till domaren eller rätten. Domaren eller rätten föranstalte ock, att öfriga parter varda minst fjorton dagar, om de bo inom pastoratet, eljest en månad före synen till densamma kallade; börande domaren till synen kalla nämnd.

65 § 1 mom.

1. För husesyner njuta domare, nämnd och skogstjänsteman reseersättning och dagtraktamente enligt gällande resereglemente, ordförande och ledamot i rådstufvurätt samt konsistorieombud reseersättning och dagtraktamente, ordförande lika som häradshöfding, ledamot lika som nämndeman och konsistorieombud lika som kronofogde, som biträdande byggnadskunnig person godtgörelse efter synerättens bestämmande. Till kostnad för husesyn räknas jämväl lösen för det exemplar af syneinstrumentet, som i 67 § omförmäles.

73 § 2 mom.

2. Där eljest i fråga om visst boställe, i följd af särskildt stadgande, öfverenskommelse eller annan giltig grund, nybyggnads- eller underhållsskyldigheten helt eller delvis åligger annan än pastoratet, till pastoratet hörande församling eller boställshafvaren, skall hvad sålunda hittills varit gällande fortfarande tillämpas, intill dess annorlunda kan varda i laga ordning bestämdt.»

Beträffande 36 § har i afgifven reservation herr Henricson m. fl. hemställt, att paragrafen måtte erhålla följande affattning:

»1. Med afträddande af de boställen, som skola vara i författningens ordning eller annorledes på föreskrifvet sätt utarrenderade, förhålles efter allmän lag.

2. Alla andra boställen afträdas såsom hittills den 1 maj.»

Af utskottet tillhandakomna protokollsutdrag inhämtas, att kamrarna till en början beslutit att därest en eller annan del af boställsordningen återremitterades, utskottet lämnades öppen rätt att vid ärendets förnyade behandling i afseende å de delar, som blifvit med eller utan ändring godkända, föreslå sådana jämkningar, som af ifrågasatta ändringar i återförvisade delar kunde föranledas.

Enligt protokollsutdragen hafva kamrarna — som i 46 § vidtagit den

rättelsen, att ordet »förrättningsmannen» utbyttis mot ordet »ordföranden» — stannat i skiljaktiga beslut därutinnan, att Första Kammaren godkänt utskottets författningsförslag oförändradt, under det att Andra Kammaren däri gjort följande ändringar:

att, beträffande 3 §, orden »hvarjämte af synerätt må, där sådant pröfvas nödigt, å dessa boställen såsom laga hus ytterligare föreskrifvas: källare för rotfrukter samt en brunn för hushållet och en för ladugården eller i stället för brunn vattenledning» skulle utgå;

att, vidkommande 7 §, den punkt, som börjar med orden: »I allmänhet» och slutar med orden »nybyggnads- och underhållsskyldighet uppstår», skulle utgå;

att 13 § skulle erhålla följande lydelse:

»Å bostadsboställen af andra och tredje klasserna på landet äfvensom med sådant boställe i sambruk förenadt löningsboställe skall sätesbyggnaden för pastor nybyggas och underhållas af pastoratet och öfriga laga hus af boställshafvaren.

Å bostadsboställen af andra och tredje klasserna i stad nybyggas och underhållas alla laga hus af pastoratet.»;

att, beträffande 36 §, den af herr Henricson m. fl. afgifna reservationen bifölls;

att, i fråga om 51 §, första momentet skulle erhålla följande lydelse: »1. Kronobetjänt och nämndeman erhålla för ekonomiska besiktningar ersättning efter hvad särskildt är stadgadt.»;

att, vidkommande första momentet i 57 §, dels orden: »Ej mindre än» dels ock orden: »om till boställe hör skog, för hvilken hushållningsplan är fastställd, samt andel i skogens afkastning utöfver husbehovet är boställshafvaren tillerkänd, skogstjänsteman måtte förordnas att vid synen biträda, än äfven» skulle utgå;

att, beträffande 65 §, första momentet skulle erhålla följande lydelse: »För husesyner njuter synerätt ersättning efter hvad särskildt är stadgadt. Till kostnad för husesyn räknas jämväl lösen för det exemplar af syneinstrumentet, som i 67 § omförmäles.»; och

att, i fråga om 73 §, andra momentet skulle erhålla den af Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen, nämligen: »Där eljest å viss ort eller för visst boställe, i följd af särskildt stadgande, öfverenskommelse eller annan giltig grund, i fråga om hvem nybyggnads- och underhållsskyldigheten åligger eller om fördelningen af densamma, ett annat förhållande äger rum, än som öfverensstämmar med hvad därom i allmänhet varit stadgadt, skall hvad sålunda hittills undantagsvis varit gällande fortfarande tillämpas, intill dess annorlunda kan varda i laga ordning bestämdt.»

Kamrarnas beslut, i hvad de afse ecklesiastika boställsordningen, skilja sig alltså från hvarandra i följande afseenden.

Enligt Andra Kammarens beslut har borttagits befogenheten för synerätt att såsom laga hus insyna källare för rotfrukter samt en brunn för hushållet och en för ladugården eller i stället för brunn vattenledning (3 §).

Andra Kammaren har dessutom uteslutit hvad 7 § innehåller därom, att i allmänhet bör undvikas sådant sammanförande af hus, att därigenom sammanblandning af pastoratets och annans nybyggnads- och underhållsskyldighet uppstår.

Under det att enligt Första Kammarens beslut alla laga hus å bostadsboställen af andra och tredje klasserna å landet skola nybyggas och underhållas af pastoratet, har Andra Kammaren ansett, att endast sätesbyggningen skulle nybyggas och underhållas af pastoratet, men öfriga laga hus af boställshafvaren (13 §).

Bostadsboställen, som skola vara i författningsenlig ordning eller anorledes på föreskrifvet sätt utarrenderade, skulle enligt Andra Kammarens beslut afträdas i enlighet med hvad i allmän lag är stadgadt. Enligt Första Kammarens beslut skulle dylika boställen såsom hittills afträdas den 1 maj, dock att tillträdaren skulle äga att den 14 mars öfvertaga brukningen af boställets jord och få åt sig upplåten hälften i husen, med undantag af sätesbyggning, visthus, hushållskällare och bryggghus (36 §).

Ersättning åt förrättningsmän jämte ombud och sakkunniga biträden vid ekonomiska besiktningar och syner har enligt Första Kammarens beslut i viss mån utsträckts utöfver hvad i sådant afseende för närvarande gäller, hvaremot enligt Andra Kammarens beslut sådan ersättning skulle utgå i enlighet med hvad därutinnan är särskildt stadgadt (51 och 65 §§).

Andra Kammaren har i motsats mot Första Kammaren ansett, att skogstjänsteman icke borde i något fall förordnas att biträda vid husesyner (57 §).

För närvarande gällande undantagsbestämmelser i fråga om hvem nybyggnads- och underhållsskyldigheten åligger eller om fördelningen af densamma har Andra Kammaren ansett böra fortfarande upprätthållas. Enligt Första Kammarens åsikt däremot böra sådana undantagsbestämmelser tillämpas, endast där nybyggnads- eller underhållsskyldigheten helt eller delvis åligger annan än pastoratet, till pastoratet hörande församling eller boställshafvaren.

* * *

Såsom af det ofvanstående framgår, har utskottet i särskilda utlåtanden yttrat sig, i n:o 1 angående reglering af prästerskapets aflöning och därmed sammanhängande frågor samt i n:o 2 beträffande förslaget till ecklesiastik boställsordning.

Då det nu åligger utskottet att söka sammanjämka kamrarnas olika meningar i afseende å de frågor, som af utskottet behandlats i förenämnda utlåtanden, har utskottet, med hänsyn jämväl till dessa frågor inbördes samband, ansett att för sådant ändamål alla frågorna borde i ett sammanhang skärskådas och i ärendet afgifvas allenast ett betänkande.

Hvad då först beträffar lagen angående tillämpning i vissa fall af prästerskapets privilegier, har utskottet ansett, att en sammanjämkning lämpligen borde så ske, att Andra Kammaren biträder Första Kammarens beslut om godkännande af denna lags förra del, som handlar om tiondeersättningen, samt att Första Kammaren frånträder sitt beslut i hvad det afser lagens senare del, hvilken gäller afkastningen af de gemensamma aflöningstillgångarna.

För tillmötesgående af de inom Andra Kammaren uttalade åsikterna angående fördelning af nybyggnads- och underhållsskyldigheten å bostadsboställen af andra och tredje klasserna å landet, tillstyrker utskottet, att boställshafvaren åläggas att till hälften med pastoratet deltaga i kostnaderna för fullgörandet af berörda skyldighet i afseende å de hus, som icke anses erforderliga för att bereda boställshafvaren förmånen af fri bostad. Enligt båda kamrarnas sammanstående beslut skall nämligen på grund af 1 § i lagen om reglering af prästerskapets aflöning dylik förmån tillkomma hvarje tjänstgörande präst; och då med uttrycket fri bostad allmänligen läres åsyftas utom själfva bostadshuset — i boställsordningen benämndt sätesbyggning — äfven vissa ekonomihus, torde pastoratet böra ensamt svara för såväl sätesbyggning som visthus, hushållskällare, brygghus, vedbod, hemlighus och brunn, för så vidt de enligt författningen böra å bostället såsom laga hus finnas.

I följd af den byggnadsskyldighet, som sålunda skulle komma att åligga boställshafvaren, har införts en ny 14 §, innehållande bestämmelse om årsberäkning. Förutvarande 14 § har med anledning häraf fått ordningsnumret 15, under det att 15 § upptagits såsom första momentet i 16 §.

På det att icke boställshafvarens inkomster skola nedbringas under det belopp, som eljest anses böra tillkomma honom, har utskottet föreslagit ett tillägg till 6 § i förslaget till lag om reglering af prästerskapets aflöning, åsyftande att bereda boställshafvaren ersättning genom afräkning å boställets uppskattade afkastning.

Med anledning af den förändrade fördelningen af byggnadsskyldigheten beträffande bostadsboställen af andra och tredje klasserna å landet hafva ändringar vidtagits jämväl i 25 § 1 mom. af lagen om reglering af prästerskapets aflöning samt 18 §, 73 § 2 mom., 74 § 3 mom. och 75 § 3 mom. af ecklesiastika boställsordningen, hvilka ändringar enellertid icke torde påkalla närmare förklaring.

Beträffande öfriga punkter, i afseende å hvilka skiljaktighet mellan kamrarna förekommit, har utskottet ansett sig böra tillstyrka Första Kamraren att, med frånträdande af sina i fråga om 7 och 16 §§ i löneregleringslagen samt 7, 57 och 65 §§ i boställsordningen fattade beslut, biträda hvad Andra Kamraren därutinnan beslutit.

Ändringen i nyssberörda 16 § påkallar en jämkning af 25 § 2 mom. i löneregleringslagen.

Däremot anser utskottet, beträffande 3 §, att synerätt må kunna såsom laga hus föreskrifva ytterligare en källare samt brunn; vidkommande 36 §, att Första Kamraren bör biträda Andra Kamrarens beslut i första momentet, med en mindre redaktionsjämkning, samt Andra Kamraren Första Kamrarens beslut i andra momentet, och, i afseende å 51 §, att förutom kronobetjänt och nämndeman jämväl särskildt förordnad konsistorieombud bör för ekonomiska besiktningar undfå ersättning efter hvad särskildt är stadgad.

För tillgodoseende af nuvarande boställshafvares rätt till fardag enligt nu gällande ordning har gjorts ett tillägg till 74 §.

Ofvan onförmälda 6 och 25 §§ i löneregleringslagen samt 18, 73, 74 och 75 §§ i boställsordningen hade i hithörande delar enligt utskottets förut afgifna förslag följande lydelse:

6 § 1 mom. andra stycket.

Dylik afkastning skall nämnden, med tagen hänsyn till såväl erforderliga brukningskostnader som den boställshafvaren åliggande nybyggnads- och underhållsskyldigheten i afseende å sådana insynade byggnader å bostället, som ej äro laga hus, uppskatta till visst penningbelopp, motsvarande årliga medelvärdet af alla de förmåner, tjänsteinnehafvaren äger att från bostället eller såsom ersättning för därifrån upplåten jord eller särskild rättighet åtnjuta, förmånerna af fri bostad och af skogsfång till husbehof häri dock icke inbegripna.

25 § 1 mom. tredje stycket och 2 mom. första stycket.

I sammanhang med pröfning af uppgjordt förslag till lönereglering fastställer Kungl. Maj:t de ersättningsbelopp, som under löneregleringsperioden årligen skola inom pastoratet afsättas såsom godtgörelse till boställshafvaren dels för de afgifter, som det åligger honom att erlægga till byggnadskassan, dels ock för de laga husens underhåll; skolande dessa belopp under löneregleringsperiodens särskilda år oförändrade utgå.»

2. Till bestridande af den jämlikt 1 mom. fastställda ersättning skola afgifter utgå enligt de i 16 § för utgörande af pastoratets lönebidrag stadgade grunder, med iakttagande af där angifna undantag.

18 § 2 mom.

2. Andra å boställe tillgängliga byggnadsämnen, som icke äro att hänföra till den boställshafvaren ensam tillkommande afkastningen af bostället, må, där sådant kan ske utan men för bostället eller boställshafvaren, användas till nybyggnad och förbättring å bostället. Förslår ej tillgången till boställets samtliga hus, hafve laga husen bästa rätten.

73 § 2 mom.

2. Där eljest i fråga om visst boställe, i följd af särskildt stadgande, öfverenskommelse eller annan giltig grund, nybyggnads- eller underhållsskyldigheten helt eller delvis åligger annan än pastoratet, till pastoratet hörande församling eller boställshafvaren, skall hvad sålunda hittills varit gällande fortfarande tillämpas, intill dess annorlunda kan varda i laga ordning bestämdt.

74 § 3 mom.

3. Beträffande nybyggnad och underhåll af de laga husen å boställen, som äro anslagna till bostad eller aflöning åt andra prästmän än biskopar, skola för hvarje särskildt boställe, intill dess lönereglering, fastställd på grund af lagen angående reglering af prästerskapets aflöning, trädt i kraft inom det pastorat, där boställshafvaren är anställd, hittills gällande

föreskrifter tillämpas, såvida icke genom öfverenskommelse, som af Kungl. Maj:t fastställes, pastoratet och boställshafvaren förenas därom, att den boställshafvaren enligt lag åliggande nybyggnads- och underhållsskyldighet i afseende å bostadsboställe af andra eller tredje klassen på landet skall öfverflyttas på pastoratet. Har öfverenskommelsen blifvit af Kungl. Maj:t stadfäst, skola i fråga om' den nybyggnads- och underhållningsskyldighet, som därefter tillkommer pastoratet, bestämmelserna i 16, 49 och 60 §§ af denna boställsordning tillämpas.

75 § 3 mom.

3. Dylik bestämmelse skall i afseende å de laga husen på hvarje bostadsboställe af andra eller tredje klassen och med sådant boställe i sambruk förenadt löningsboställe meddelas af synerätt vid husesyn, som skall af domkapitlet påkallas, då lönereglering enligt samma lag är i ordningen att företagas beträffande det pastorat, där bostället finnes.

Vid sådan syn skall synerätten tillika meddela de föreskrifter, som finnas erforderliga för att befintliga laga hus, beträffande hvilka nybyggnads- eller underhållningsskyldighet kommer att efter ny lönereglerings inträdande åligga boställshafvaren, må varda före den nya löneregleringens tillämpning försatta i fullgodt stånd af den, sådant enligt dittills gällande bestämmelser åligger. Synerätten pröfve ock, om och i hvad mån efter dittills gällande grunder och med inberäkning af den boställshafvaren vid synen ålagda nybyggnad af laga hus boställshafvaren bör anses hafva vid tiden för den nya löneregleringens inträdande byggt mer, än honom ålegat. För därvid befunden öfverbyggnad njute boställshafvaren ersättning af pastoratet.

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet, i ändamål af sammanjämkning, hemställa,

att kamrarna, hvardera med frånträdande af sina beslut, så vidt de äro stridande mot här nedan omfördäda förslag, ville för sin del antaga samma förslag, hvarje förslag under förutsättning att jämväl de öfriga af Riksdagen godkännas, nämligen:

A) Lag

angående tillämpning i vissa fall af prästerskapets privilegier.

Härigenom förordnas som följer:

Hvad prästerskapets privilegier den 16 oktober 1723 innehålla om prästerskapets bibehållande vid ditills åtnjuten tionde, pastoralier och rättigheter skall äga motsvarande tillämpning å den ersättning, som enligt denna dag utfärdad lag om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför skall utgå till kyrkofonden.

B) Lag

om indragning till statsverket och afskrifning af prästerskapets tionde samt om ersättning därför.

Enligt dess lydelse i utskottets utlåtande n:o 1.

C) Lag

om reglering af prästerskapets aflöning.

6, 7, 16 och 25 §§ enligt efterföljande lydelse, öfriga §§ enligt deras lydelse i utskottets utlåtande n:o 1.

6 §.

1. Är bostadsboställe upplåtet åt innehafvare af viss prästerlig tjänst, skall afkastningen af sådant boställe beräknas såsom tillgång till bestridande af aflöningen för samma tjänst.

Dylik afkastning skall nämnden, med tagen hänsyn till såväl erforderliga brukningskostnader som boställshafvaren åliggande nybyggnads- och underhållsskyldighet dels beträffande vissa boställets laga hus, i den mån han icke på grund af 25 § 1 mom. därför njuter ersättning, dels i afseende å sådana insynade byggnader å bostället, som ej äro laga hus,

uppskatta till visst penningbelopp, motsvarande årliga medelvärdet af alla de förmåner, tjänsteinnehafvaren äger att från bostället eller såsom ersättning för därifrån upplåten jord eller särskild rättighet åtnjuta, förmånerna af fri bostad och af skogsfång till husbehof häri dock icke inbegripna.

Öfverstiger afkastningen af skog å bostadsboställe, hvilket af menighet anskaffats eller af enskild donerats, hvad som erfordras för boställshafvarens husbehof eller församling åliggande kyrko- eller prästgårdsbyggnad, skall behållna skogsafkastningen, beräknad på sätt i 5 § angifves, i sin helhet komma boställshafvaren till godo och af nämnden särskildt beaktas vid uppskattningen af boställets afkastning. Antages behållna skogsafkastningen från boställe, hvilket af menighet anskaffats, blifva så betydande, att den, jämte annan afkastning af bostället, i afsevärd mån öfverskjuter beloppet af den aflöning, som anses böra tillkomma tjänsteinnehafvaren, skall endast så stor del af samma afkastning, som finnes skälig, tillgodoföras tjänsteinnehafvaren; hvaremot nämnden beträffande återstoden skall hos Kungl. Maj:t göra anmälan. Ej må skogsafkastning utöfver husbehofvet från andra än nämnda slag af bostadsboställen tillgodonjutas af bostälernas innehafvare.

Gifver Kungl. Maj:t tillstånd till försäljning eller utbyte af bostadsboställe, hvars skogsafkastning öfverstiger tjänsteinnehafvarens husbehof, varder, om bostället icke af menighet anskaffats eller af enskild donerats, i sammanhang därmed pröfvadt, huruvida någon del af köpeskillingen eller, vid byte, af mellangiften skall öfverlämnas till kyrkofonden.

Är förslag väckt om inrättande af ny kyrkoherde- eller komministers-tjänst och finnes inom den församling, där tjänsteinnehafvaren skall vara bosatt, fastighet, som vid tiden för uppgörande af löneregleringen är upplåten åt innehafvare af befintlig tjänst men icke vidare för densamma erfordras, skall dylik fastighet anses såsom bostadsboställe för den föreslagna tjänsten. Göres framställning om inrättande ånyo af indragen tjänst, vid hvilken funnits bostadsboställe, skall, där hinder eljest icke möter, samma fastighet likaledes såsom bostadsboställe för den tjänsten räknas.

2. Såsom gemensamma aflöningstillgångar för samtliga prästerliga tjänster inom ett pastorat skall nämnden upptaga inkomster, som grunda sig därpå, att menighet till löneförbättring för prästerskapet anskaffat annat hemman eller lägenhet än bostadsboställe eller beredt andra fördelar, eller att enskild person för samma ändamål till församling gjort donation, eller att ersättning lämnats för jord eller annan förmån, hvilken varit förenad med egendom af nu angifven beskaffenhet; och skola jämväl dessa inkomster af nämnden uppskattas till årligt medelvärde.

3. Uppskattning, hvarom i denna paragraf sägs, skall afse de tjugu år, som följa näst efter det förut fastställd löneroglering upphör att gälla.

4. Kan med jordbruk förenadt bostadsboställe eller del där af lämp-ligen upplåtas på arrende, och anses en utarrendering utan inskränkning till innehafvarens besittningstid icke medföra väsentliga olägenheter för boställshafvaren i afseende å hans tjänsteutföring eller personliga ställning, har nämnden att hos Kungl. Maj:t göra underdånig framställning om tillstånd till sådan utarrendering, hvarvid skola noggrant angifvas ej mindre de byggnader och jordområden, som må upplåtas åt arrendatorn eller bibehållas för boställshafvaren, än äfven de särskilda förbehåll, som till betryggande af boställshafvarens tillgång till vissa tjänstbarheter finnas böra i arrendekontraktet intagas.

7 §.

Förslå i 6 § omförmälda tillgångar icke till den aflöning, som anses böra tillkomma en hvar af pastoratets präster, skola, i den mån sådant till bristens betäckande erfordras, församlingsafgifter utgöras, likväl icke till sammanlagdt högre belopp, än som erhålles under antagande, att för hvarje person af pastoratets hela folkmängd enligt senast upprättade mantalslängd utginge tio öre och därutöfver fem öre för hvarje helt eller påbörjad tiotal kronor af hela inkomstbeloppet inom pastoratet; skolande inkomsten beräknas för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd samt i fråga om inkomst af kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för hvilket bevilling till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas.

Nämnden skall beräkna, hvad, med iakttagande af dessa bestämmelser, bör såsom församlingsafgifter utgöras.

16 §.

1. I det vid lönerogleringen såsom församlingsafgifter fastställda bidrag till prästerskapets aflöning skola alla de, hvilka inom församlingen erlägga kommunalutskylder, deltaga efter de för sådana utskylders utgörande i allmänhet stadgade grunder; och skall detta bidrag årligen utdebiteras.

Angående den lindring i skattskyldigheten till svenska kyrkans prästerskap, som tillkommer vissa främmande trosbekännare, är särskildt stadgad.

2. Församlingsavgifterna skola debiteras och uppbäras i samma ordning som avgifter till kyrka och skola. Vederbörande kyrkoråd skall kvartalsvis utbetala till kyrkoherde och komminister hvad af församlingsavgifterna blifvit en hvar af dem tillförsäkradt.

Består pastorat af två eller flera församlingar, skall pastoratets lönebidrag årligen till utgörande fördelas på de särskilda församlingarna i förhållande till hvarje församlings hela inkomstbelopp, beräknadt enligt de i 7 § angifna grunder.

25 §.

1. Då lönereglering är i ordningen att företagas beträffande pastorat, där bostadsboställe, hvars innehafvare är delägare i skånska prästerskapets byggnadskassa, finnes, skall domkapitlet påkalla husesyn å sådant boställe för utrönande af den kostnad, som föranledes af boställshafvaren åliggande byggnadsskyldighet vid de laga husen å bostället under de tjugu år, för hvilka löneregleringen skall gälla.

Med tillämpning af föreskrifterna angående prästgårdsbyggnader i Skåne samt beträffande skånska prästerskapets byggnadskassa skall synerätten i fråga om hvarje laga hus å bostället noggrant uppskatta den kostnad, som kan antagas bära under löneregleringsperioden utgå för boställshafvarens fullgörande af berörda skyldighet vid samma hus, och skall synerätten afgifva utlåtande angående det belopp, hvartill särskildt avgifterna till nämnda kassa och särskildt kostnaden för underhåll beräknas komma i medeltal årligen uppgå.

I sammanhang med pröfning af uppgjort förslag till lönereglering fastställer Kungl. Maj:t de ersättningsbelopp, som under löneregleringsperioden årligen skola inom pastoratet afsättas såsom godtgörelse till boställshafvaren dels för de avgifter, som det åligger honom att erlægga till byggnadskassan, i den mån dessa avgifter anses belöpa å sätesbyggning, visthus, hushållskällare, bryggghus, vedbod, hemlighus och brunn, för så vidt de där bära enligt föreskrifterna angående prästgårdsbyggnader i Skåne såsom laga hus finnas, dels för underhåll af nämnda hus, dels för halfva beloppet af de avgifter, boställshafvaren har att erlægga till byggnadskassan, i den mån avgifterna anses belöpa å andra laga hus än de förut omnämnda, dels ock för halfva kostnaden för underhåll af samma hus; skolandet dessa belopp under löneregleringsperiodens särskilda år oförändrade utgå.

2. Till bestridande af den jämlikt 1 mom. fastställda ersättning skola avgifter utgå enligt de i 16 § för utgörande af pastoratets lönebidrag stadgade grunder.

Medel, som på grund af 1 mom. afsättas inom pastorat, skola särskildt för sig af vederbörande kyrkoråd förvaltas och göras räntebärande.

Ej må af dessa medel hvad som anslagits för betäckande af boställshafvarens afgifter till skånska prästerskapets byggnadskassa sammanblandas med den del, som är afsedd till bestridande af underhållskostnad.

Af omförmälda medel äger boställshafvaren att för verkställda inbetalningar till byggnadskassan och för underhåll af de laga husen å bostället erhålla godtgörelse i enlighet med hvad därom är särskildt stadgad.

D) Lag

om emeritlöner för präster.

Enligt dess lydelse i utskottets utlåtande n:o 1.

E) Lag

om kyrkofond.

Enligt dess lydelse i utskottets utlåtande n:o 1.

F) Grunder för ändringar i lagstiftningen om ecklesiastiska boställsskogar.

Enligt lydelsen i utskottets utlåtande n:o 1.

G) Ecklesiastisk boställsordning.

3, 7, 13, 18, 36, 51, 57, 65, 73, 74 och 75 §§ enligt efterföljande lydelse, öfriga §§ enligt deras lydelse i utskottets utlåtande n:o 2.

3 §.

Å bostadsboställen, förenade med jordbruk, på landet och i stad skola, där ej synerätt enligt 5 § medgifver undantag, finnas följande laga hus:

1) sätesbyggning, 2) visthus, 3) hushållskällare, 4) bryggghus, 5) vedbod, 6) hemlighus, 7) drängstuga, 8) vagnshus, 9) spannmålsbod, 10) redskaphus, 11) stall, 12) fähus, 13) färhus eller, å mindre boställen, i fähuset anbringad särskild färkätte, 14) svinhus och 15) en eller flera lador samt loge eller logar efter behofvet, hvarjämte af synerätt må, där sådant pröfvas nödigt, å dessa boställen såsom laga hus föreskrifvas ytterligare en källare samt brunn.

7 §.

Sätesbyggning jämte hushållskällare, om sådan anordnas under sätesbyggningen, uppföres, där läget så medgifver, på lämpligt afstånd från annan åbyggnad. Öfriga laga hus, som för hvart boställe föreskrifvas, skola sammanbyggas, i den mån sådant pröfvas lämpligt.

Alla hus skola läggas och inrättas så, att eldfara, så vidt möjligt, undvikas samt brandförsäkring af desamma ej förhindras eller fördyras.

13 §.

1. Å bostadsboställen af andra och tredje klasserna å landet äfvensom med sådant boställe i sambruk förenadt löningsboställe skola sätesbyggning, visthus, hushållskällare, bryggghus, vedbod, hemlighus och brunn, för så vidt de där böra enligt denna författning såsom laga hus finnas, nybyggas och underhållas af pastoratet. Jämväl öfriga laga hus å sådana bostadsboställen nybyggas och underhållas af pastoratet, men kostnaderna därför gäldas af pastoratet och boställshafvaren till hälften hvardera.

2. Å bostadsboställen af andra och tredje klasserna i stad nybyggas och underhållas alla laga hus af pastoratet.

14 §.

På det tungan af byggnadsskyldigheten, så vidt möjligt, må lika drabba föregående och efterföljande boställshafvare, skall för nybyggnad af de laga hus, i kostnaden för hvilkas byggande boställshafvare deltagar, årsberäkning äga rum, på sätt synerätt bestämmer.

15 §.

Å andra löningsboställen än i 13 § sagdt är åligger nybyggnads- och underhållsskyldigheten boställshafvaren.

16 §.

1. Uppkommande brister å boställes insynade hus skola afhjälpas i den mån sådant föreskrifves eller eljest blifver nödigt.

2. Nybyggnad af sätesbyggning eller visthus, bryggghus, drängstuga, spannmålsbod, stall, fähus, loge med lada å bostadsboställe eller därmed i sambruk förenadt löningsboställe må icke företagas, utan att synerätt därom beslutar; och må på bostadsboställe af andra eller tredje klassen å landet eller med dylikt boställe i sambruk förenadt löningsboställe nybyggnad af annat laga hus ej heller vidtagas af boställshafvare, utan att föreskrift därom meddelats af synerätt eller vid ekonomisk besiktning.

18 §.

1. I afseende på boställshafvares och församlings rätt att till nybyggnad och förbättring af boställes hus samt boställshafvares rätt att i öfrigt till husbehof använda boställes skogstillgång lände till efterrättelse hvad särskildt är stadgad.

2. Andra å boställe tillgängliga byggnadsämnena, som icke äro att hänföra till den boställshafvaren ensam tillkommande afkastningen af bostället, må, där sådant kan ske utan men för bostället eller boställshafvaren, jämväl af annan nybyggnads- och underhållsskyldig användas till nybyggnad och förbättring å bostället.

36 §.

1. Med afträdande af de boställen, som helt eller delvis skola vara i författningsenlig ordning utarrenderade, förhålles efter allmän lag.

2. Alla andra boställen afträdas såsom hittills den 1 maj; dock att tillträdaren äger att den 14 mars öfvertaga brukningen af boställets jord och få åt sig upplåten hälften i husen, med undantag af sätesbyggning, visthus, hushållskällare och bryggghus.

51 §.

1. Kronobetjänt och nämndeman samt särskildt förordnad konsistorieombud erhålla för ekonomiska besiktningar ersättning efter hvad särskildt är stadgad.

2. Dessa ersättningar äfvensom lösen för det exemplar af instrumentet, som i 67 § omförmäles, skola gäldas å första klassens bostadsboställen

och de löningsboställen, som innehafvas af biskopar eller skola vara i författningsenlig ordning utarrenderade, af boställshafvaren, men å hvarje annat boställe, där icke på grund af särskildt stadgande för visst fall annorlunda medgifves, af pastoratet; dock att, där besiktning i följd af någon vederbörandes tredska eller försummelse särskildt påkallats, den tredskande eller försumlige skall vara skyldig att enligt besiktningsmännens bestämmande godtgöra boställshafvaren eller annan hvad för sådan besiktning bör utgifvas.

57 §.

1. Då syn är begärd, skall domaren eller rätten ej mindre utsätta tid för densamma och därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande, än äfven om tiden därför, minst två månader förut, underrätta domkapitlet, hvilket förordnar vederbörande kontraktsprost eller annat ombud att å dess vägnar vid synen bevaka boställets rätt och bästa. Inom lika tid åligger domaren eller rätten att, när församlings rätt ifrågakommer, hos vederbörande kyrkostämмоordförande påkalla kyrkostämna för utväljande af ombud till bevakande af församlingens talan. Om mottagandet af underrättelse, hvarom nu är sagdt, skall bevis genast af vederbörande öfversändas till domaren eller rätten. Domaren eller rätten föranstalte ock, att öfriga parter varda minst fjorton dagar, om de bo inom pastoratet, eljest en månad före synen till densamma kallade; börande domaren till synen kalla nämnd.

2. Skall vid afträdandet boställe öfvertagas af domkapitlet för allmän kassas räkning, och är den löntagare utnämnd, som efter domkapitlet kommer att tillträda bostället, då bör jämväl sådan löntagare genom domkapitlets försorg kallas till synen och bevis därom insändas till domaren eller rätten.

65 §.

1. För husesyner njuter synerätt ersättning efter hvad särskildt är stadgadt. Till kostnad för husesyn räknas jämväl lösen för det exemplar af syneinstrumentet, som i 67 § omförmäles.

2. Kostnaden för laga syn skall gäldas för bostadsboställen af första klassen samt de löningsboställen, som innehafvas af biskopar eller skola vara i författningsenlig ordning utarrenderade, af vederbörande boställshafvare och för hvarje annat boställe af pastoratet; dock att, där synerätten finner, att synen blifvit utan giltig orsak påkallad eller att, när synen ägt rum efter anmälan om vanvård, anmärkningen varit befogad, den skyldige

skall vara pliktig att, i den mån synerätten pröfvar skäligt, godtgöra boställshafvaren eller pastoratet hvad för sådan laga syn bör utgifvas.

3. Kostnaden för af- och tillträdessyn skall gäldas:

för bostadsboställe af första klassen samt de löningsboställen, som innehafvas af biskopar eller skola vara i författningsenlig ordning utarrenderade, utaf afträdare och tillträdare till hälften hvardera;

för bostadsboställen af andra klassen och de löningsboställen, som af kyrkoherdar innehafvas, af pastoratet, afträdare och tillträdare till en tredjedel hvardera; samt

för hvarje annat boställe af pastoratet.

73 §.

1. Denna boställsordning afser icke de bostadsboställen, hvilkas innehafvare äro delägare i skånska prästerskapets byggnadskassa.

2. Där eljest i fråga om visst boställe, i följd af särskildt stadgande, öfverenskommelse eller annan giltig grund, nybyggnads- eller underhållsskyldigheten helt eller delvis åligger annan än pastoratet, till pastoratet hörande församling eller boställshafvaren, skall hvad sålunda hittills varit gällande fortfarande tillämpas, intill dess annorlunda kan varda i laga ordning bestämdt.

74 §.

1. Denna boställsordning skall, med iakttagande af hvad här nedan sägs, tillämpas från och med den 1 maj 1909.

2. Biskop, som utnämnts före den 1 januari 1909, vare ej mot sitt bestridande underkastad andra än de före denna boställsordnings utfärdande gällande föreskrifter i afseende på nybyggnad och underhåll af laga hus å boställe, som han innehar.

3. Beträffande nybyggnad och underhåll af de laga husen å boställen, som äro anslagna till bostad eller aflöning åt andra prästmän än biskopar, skola för hvarje särskildt boställe, intill dess lönereglering, fastställd på grund af lagen om reglering af prästerskapets aflöning, träd i kraft inom det pastorat, där boställshafvaren är anställd, hittills gällande föreskrifter tillämpas, såvida icke genom öfverenskommelse, som af Kungl. Maj:t fastställes, pastoratet och boställshafvaren förenas därom, att med nybyggnads- och underhållsskyldighet i afseende å bostadsboställe af andra eller tredje klassen på landet skall förhållas enligt hvad i 13 § 1 mom. stadgas. Har öfverenskommelsen blifvit af Kungl. Maj:t stadfast, skola i fråga om nybyggnads- och underhållsskyldigheten bestämmelserna i 16, 49 och 60 §§ af denna boställsordning tillämpas.

4. Hvad om boställes afträdande är stadgadt i 36 § 1 mom. gäller ej löntagare, som utnämnts före den 1 januari 1909.

5. Den rätt, som i följd af särskildt stadgande eller landsed på vissa orter hittills tillkommit afträdande boställshafvare att efter sitt afträde njuta skörden af den näst förut å bostället utsådda höstsäden, vare fortfarande gällande till förmån för löntagare, som utnämnts före den 1 januari 1909.

6. Hvad för vissa stift är i fråga om ersättning för odlingsarbeten å prästboställen genom särskilda kungl. bref stadgadt skall fortfarande tillämpas beträffande de odlingar, hvilka äro påbörjade före år 1909.

7. De laga hus, som blifvit uppförda innan denna boställsordning, efter hvad nu är sagdt, skall tillämpas, må ej, där de enligt förut gällande stadganden äro godkända eller antagliga, utdömas därför, att de ej öfverensstämma med boställsordningen.

75 §.

1. Vid den af- och tillträdessyn, hvilken å bostadsboställe af första klassen eller löningsboställe, som innehafves af biskop, hålles närmast efter den 30 april 1909, skall synerätten dels, i den mån förhållandena sådant påkalla, enligt förut gällande stadganden bedöma afträdarens nybyggnads- och underhållsskyldighet samt rättsförhållandet mellan honom och tillträdaren, dels ock, så vidt stadgandet i 74 § 2 mom. medgifver, med tillämpning af denna boställsordning bestämma, hvilka laga hus böra å bostadsbostället finnas.

2. Önskar biskop, som utnämnts före den 1 januari 1909, att boställsordningen må för boställe, som han innehar, redan under hans besittningstid vinna fullständig tillämpning, göra anmälan därom vid husesyn; och meddele då synerätten i afseende å bostadsboställes laga hus sådan bestämelse, som här ofvan i 1 mom. omförmäles.

3. Dylig bestämelse skall i afseende å de laga husen på hvarje bostadsboställe af andra eller tredje klassen och med sådant boställe i sambruk förenadt löningsboställe meddelas af synerätt vid husesyn, som skall af domkapitlet påkallas, då lönereglering enligt samma lag är i ordningen att företagas beträffande det pastorat, där bostället finnes.

Vid sådan syn skall synerätten tillika meddela de föreskrifter, som finnas erforderliga för att befintliga laga hus må varda före den nya löneregleringens tillämpning försatta i fullgodt stånd af den, sådant enligt dittills gällande bestämmelser åligger. Synerätten pröfve ock, om och i hvad mån efter dittills gällande grunder och med inberäkning af den boställshafvaren vid synen ålagda nybyggnad af laga hus boställshafvaren

bör anses hafva vid tiden för den nya löneregleringens inträdande byggt mer, än honom ålegat. För därvid befunden öfverbyggnad njute boställshafvaren ersättning af pastoratet.

Stockholm den 25 maj 1908.

På utskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Reservation:

Herrar Söderbergh, Ström, Henricson, Nilsson i Skärhus och Byström hafva förklarat sig anse, att utskottet i första punkten bort hemställa, att Första Kammaren ville frånträda sitt beslut i fråga om lagen angående tillämpning i vissa fall af prästerskapets privilegier.

Herr *Petersson, Lorens* och herr *Nydal* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i detta ärendes slutliga behandling inom utskottet.
